

Raadsvoorstel

Agendapunt:

Zaaknummer: 2016-004707

Onderwerp

Proeftuin Fokmast/Regte Heide

Datum voorstel	Datum raadsvergadering	Bijlagen	Ter inzage
14 oktober 2017	12 december 2017	3	

Aan de gemeenteraad,

0. Samenvatting

De gebiedsontwikkeling Fokmast/Regte Heide is een proeftuin in het kader van het programma Aan de slag met de Omgevingswet. Goirle is de eerste proeftuin van Nederland. Proeftuin houdt in dat er geoefend wordt met de Omgevingswet. Dit houdt in dat het proces anders verloopt dan normaal gebruikelijk is. Zo is onlangs een bijzondere raadsbijeenkomst geweest. Tijdens deze bijeenkomst is geconcludeerd dat een en ander uitgewerkt zou moeten worden. Deze uitwerking moet vervolgens voorgelegd worden aan de gemeenteraad. De uitwerking is gereed en heeft geleid tot de notitie "Richting en Ruimte, spelregels voor de proeftuin Fokmast/Regte Heide". Deze notitie ligt nu ter bespreking voor. Daarnaast wordt in dit voorstel kort ingegaan op de stand van zaken alsmede op het proces.

1. Wat is de aanleiding / wat is het probleem?

Afgelopen 20/30 jaar hebben er vele ontwikkelingen plaats gevonden in het gebied tussen grofweg Rielsedijk, Turnhoutsebaan, Belgische grens en de Regte Heide. In dit gebied worden veel activiteiten ontplooid, van ondernemers die hun bedrijfsvoering daar hebben tot bewoners en bezoekers die daar wandelen en fietsen en genieten van de prachtige omgeving. Verder is dit gebied uniek qua natuurwaarden, hebben diverse verenigingen zich gevestigd in dit gebied en maakt dit gebied deel uit van een groter natuur- en waternetwerk. Het gebied verdient aandacht, zo ook de vele stakeholders die in dit gebied aanwezig zijn. Om nu te komen tot een toekomstbestendige situatie in dit gebied, wordt er via de proeftuin voor gekozen om dit gebied in zijn geheel op te pakken en te bezien. Afgelopen jaren is namelijk ook gebleken dat er vele overheidsinstanties in dit gebied belangen hebben en dat er ook vele (overheids) regels gelden. Van Europees tot lokaal. Gebleken is dat bij kleine ontwikkelingen er steeds wel een reden was waarom er niet tot een ontwikkeling gekomen kon worden. Dit kon komen door overheidsregels maar ook doordat stakeholders af haakten, in ieder geval was vaak het zogenaamde "momentum" verloren. De proeftuin biedt nu de gelegenheid om het gehele gebied op een andere manier te bezien. Dit kon wellicht ook in het verleden al, echter, er was dus steeds een reden waardoor dat niet gebeurde.

Ambtelijke bijstand: Janke Bolt

Zaaknummer 2016-004707

Agendapunt:

Proeftuin Omgevingswet

De Omgevingswet gaat uit van de kracht van de samenleving en een overheid die vertrouwen uitstraalt. Vertrouwen dat partijen buiten zelf mede kunnen bepalen wat zij goed achten voor een bepaald gebied. Een overheid die vervolgens zich faciliterend opstelt en met de partijen in gesprek gaat. Daar waar regels van de overheid botsen met ideeën uit het veld, dan wel met andere regels binnen de diverse overheden wordt de overheid geacht om ruimte te zoeken in de regels en vooral ook om samen als één overheid op te trekken. Dit alles klinkt logisch, maar blijkt in de praktijk toch zeer lastig te bereiken. Vandaar dat nu geoefend kan worden, geëxperimenteerd mag worden. Alle partijen gaan letterlijk aan de slag met het gebied op deze nieuwe manier, waarbij er geleerd mag dan wel moet worden. Wat de proeftuin in Goirle ook heel bijzonder maakt zijn de vele regels en belangen binnen de diverse overheden dan wel overheidsgeleerde instanties (provincie, waterschappen, Brabants Landschap, Brabant Water en de gemeente). Vandaar dat provincie en gemeente zij aan zij staan en samen deze proeftuin "trekken". Het kernteam bestaat uit provincie en gemeente.

Het proces vergt zorgvuldige afstemming en er zal stap voor stap bekeken moeten worden wat de volgende stap is. Er is geen rechte lijn, geen geijkt proces waarlangs deze proeftuin tot een goed einde gebracht kan worden. Dat maakt het meteen uitdagend en spannend. Vandaar dat de landelijke overheid ook geïnteresseerd is in de Goirlese proeftuin. Ervaringen die hier worden opgedaan kunnen elders ook gebruikt worden en zelfs kunnen ervaringen nog leiden tot aanpassing/aanscherping van de wet. Door mee te doen aan dit experiment kan er uiteraard ook geput worden uit ervaringen die andere deelnemers van andere experimenten reeds opgedaan hebben. Zo zijn er al "ontslakkingstrajecten" geweest gericht op het versnellen van procedures, er zijn al een soort van omgevingsvisies opgesteld en ook hebben gemeenten al gebruik gemaakt van de mogelijkheden die de Crisis- en herstelwet biedt. In de proeftuin komt dit alles samen.

2. Wat willen we bereiken?

Als gemeente willen we een toekomstgerichte oplossing voor dit gebied, waarbij recht wordt gedaan aan de stakeholders (de bewoners, ondernemers, gebruikers in dit gebied). We willen dat de natuur (met name de Regte Heide) behouden blijft voor toekomstige generaties en we willen dat partijen die een belang is dit gebied hebben, duidelijkheid krijgen over de toekomstige mogelijkheden en onmogelijkheden. We willen enerzijds een integrale gebiedsvisie en anderzijds concrete uitwerkingen (planologisch, financieel, vergunningen). Hierdoor kan een doorzicht worden gegeven naar de toekomst en kunnen ook partijen op de korte/middellange termijn concreet aan de slag.

3. Wat gaan we daarvoor doen?

Aanpak

De experimentele aanpak kent een aantal sporen. Zo zal ambtelijk en bestuurlijk op een andere manier gewerkt gaan worden. Mee denken, aan de voorkant kaders geven, of juist niet en vertrouwen geven aan de stakeholders. Dit vergt iets van de diverse overheden voor de interne organisaties en besturen en voor interne processen. Ook vergt dit iets van de overheden onderling. We gaan namelijk als één overheid optrekken, samen naar buiten. Een tweede spoor is het spoor met de stakeholders. Er zullen gesprekken worden gevoerd met stakeholders en tussen stakeholders. Ook de overheid is in een aantal gevallen stakeholder.

Agendapunt:

Het derde spoor is het inhoudelijke communicatiespoor. Er zal bekeken moeten worden op welke manier communicatie kan plaats vinden. Communicatie gericht op participatie. Wanneer moet wie worden betrokken en wat is de boodschap. Wat kunnen of mogen partijen vinden/zeggen en welke rol hebben dan de partijen, informerend, adviserend, besluitvormend? Hoe worden stakeholders betrokken en wat is de rol van de inwoners en anderen? Een vierde spoor is het intern gerichte communicatie spoor. Dit om kennis en ervaringen te delen intern als organisatie maar ook voor het bestuur. Intern gericht, om te leren van deze proeftuin. Dit met het oog op de invoering van de Omgevingswet. Hier moet ook goed afgestemd worden met het afzonderlijke implementatietraject dat gelijktijdig loopt. Ten slotte is er ook nog het extern gerichte communicatie spoor. Ook andere experts, vakgenoten, overheden, adviesbureaus enz, zijn geïnteresseerd in de ervaringen die opgedaan worden in het kader van de proeftuin. Dit spoor wordt met name ook afgestemd met het programma Aan de slag met de Omgevingswet.

Er zal een aantal onderzoeken gedaan moeten worden en een aantal producten moet worden opgesteld. Zo zal er een soort van integrale gebiedsvisie gemaakt worden, een Notitie Detail en Reikwijdte (een zogenaamde NRD, in het kader van de te volgen procedure Milieu Effect Rapportage) wordt opgesteld. Uiteindelijk is een soort Omgevingsplan (een bestemmingsplan verbrede reikwijdte, gebaseerd op de Crisis- en Herstelwet) het eindproduct. Voor de eerste fase (in feite tot en met het tot stand komen van de integrale gebiedsvisie en de NRD) is aan de Antea Group opdracht verstrekt. Zij hebben al vaker deel genomen aan experimenten en zijn ook nauw betrokken bij diverse ontwikkelingen in het kader van de Omgevingswet. Daarnaast hebben zij veel ervaring met Milieu effectrapportages. De Antea Group ondersteunt het kernteam. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van een afzonderlijke procesbegeleider/gesprek-leider (Cees Anton de Vries van Origame). Dit is met name wenselijk voor de diverse bijeenkomsten zoals met de stakeholders of met de politiek. Zowel provincie als gemeente zijn immers ook belanghebbend en kennen een verleden met diverse partijen/ontwikkelingen.

Planning en stand van zaken

Hoewel sprake is van een organisch proces waar steeds bij afronding van een stap de volgende stap wordt bepaald, is er uiteraard wel een grove planning. Afgelopen half jaar is vooral benut om kennis op te doen van diverse beleidsvelden en standpunten van stakeholders en belanghebbenden. Dit hebben de gemeente en provincie gezamenlijk gedaan. Daarnaast hebben er ook bestuurlijke gesprekken plaatsgevonden alsmede 1 op 1 gesprekken met een aantal stakeholders. Ook is er een aantal keer gesproken met het landelijk Expertteam en met een vertegenwoordiger van de commissie Milieu Effect Rapportage. De voorbereidingsfase is wat dat betreft afgerond en het inhoudelijke proces is gestart. Als eerste heeft Antea de opdracht om een foto van de leefomgeving te maken. Dit document wordt een digitaal document waar inzicht wordt gegeven in de feitelijke situatie, dus de regels/wetgeving/verordeningen, de feitelijke situatie op de diverse percelen, de vergunde situatie, kadastrale grenzen, luchtfoto enz. Hierdoor is voor iedereen helder wat het vertrekpunt is.

Parallel hieraan is het proces met de stakeholders gestart. Een eerste bijeenkomst is gehouden. Een drietal raadsleden heeft deze drukbezochte bijeenkomst bijgewoond. Ook dit is een nieuwe manier van werken. Hierdoor kan de raad/politiek zelf actief het proces voor een deel volgen.

Agendapunt:

De bijeenkomst is gehouden in het Klooster Nieuwkerk. Slechts 2 stakeholders hebben wegens verhindering niet kunnen deelnemen. Afgesproken is nu dat in kleinere/separate overleggen deelgebieden worden uitgewerkt en dat deze deeloplossingen weer in een grote stakeholdersbijeenkomst worden gedeeld. De deeloplossingen worden vervolgens weer samen gebracht tot 1 grote integrale gebiedsoplossing. Drager voor de totaal oplossing is de groen/blauwe component. De natuur- en wateropgave komt in feite in het gehele gebied terug en per deelgebiedje zal dit vraagstuk geïntegreerd worden, alleen dan is er kans op een uitvoerbare en haalbare oplossing.

Uitgaande van positieve en constructieve bijeenkomsten wordt gepoogd om begin 2018 een integrale gebiedsvisie met wellicht meerdere scenario's gereed te hebben, zodat deze ook bestuurlijk (uw gemeenteraad of commissie) kan worden besproken. Dit is dan het vervolg op de eerste bijzondere raadsbijeenkomst die op 23 oktober gehouden is. Het verslag van de bijeenkomst van 23 oktober is bijgevoegd. Tussentijds kan uw raad voor zover nodig geïnformeerd worden. Daarnaast is de afspraak dat 3 raadsleden het stakeholders proces van dichtbij blijven volgen. Zij kunnen uiteraard de commissie en/of raad rechtstreeks informeren.

Notitie Regels en Ruimte, spelregels voor de Proeftuin Fokmast/Regte Heide

Om dit proces ook als gemeente op een goede wijze in te kunnen gaan en vorm te kunnen geven, is het gewenst dat vanuit de gemeente "spelregels" worden aangegeven. Wat vinden we als gemeente belangrijk, wat willen we of wat willen we zeker niet. De bijzondere raadsbijeenkomst op 23 oktober jl. was een eerste formele kennismaking van uw gemeenteraad met de proeftuin. In die bijeenkomst is in hoofdlijnen de casus geschetst alsmede is uitleg gegeven over de omgevingswet door prof. Friso de Zeeuw. Uw raad gaf aan behoefte te hebben aan extra informatie. Ook gaf uw raad aan dat duidelijk moet worden gemaakt waarom gekozen wordt om de vele problemen aan elkaar te koppelen en dus een groot gebied als casus te nemen. Ten slotte gaf uw raad aan dat het stakeholdersproces zorgvuldig moet plaats vinden, waarbij alle directe stakeholders gelijke kansen moeten hebben, met andere woorden iedereen moet gehoord worden.

Via dit voorstel en de bijbehorende notitie "Richting en ruimte, spelregels voor de proeftuin Fokmast/Regte Heide" willen we uw raad verder informeren en in gaan op de vragen en wordt specifiek daar waar wenselijk is, een kader/richting voorgesteld. Echter, het is niet de bedoeling om van te voren alles in te kaderen, vandaar dat is gekozen om richting te geven, waarbinnen voldoende ruimte over blijft. Dit geheel vormt vervolgens de set spelregels waarbinnen het verdere "spel" door de stakeholders gespeeld kan worden. De stakeholders zullen zelf de uiteindelijke spelregels moeten maken, de stakeholders zijn immers het gebied en staan samen voor de uitdaging om deze gebiedsontwikkeling ten uitvoer te brengen. Het is gewenst dat vanuit de gemeente spelregels worden meegegeven die voor de gemeente belangrijk zijn. Echter, deze zullen dus op tafel worden gelegd in de overleggen met de andere stakeholders en daar zullen ook de spelregels van andere partijen worden neergelegd. Het kan dus zijn dat de gemeentelijke spelregels botsen met andere spelregels. In dat geval zal er een belangenafweging gemaakt moeten worden, waarbij ook u als raad betrokken moet worden. Het kan immers zijn dat u als raad concludeert dat een eigen spelregel mogelijk een wenselijke oplossing tegen houdt. In dat geval wordt de eigen spelregel wellicht aangepast. Ook dit hoort dus bij het leertraject dat we samen zijn aangegaan.

Agendapunt:

Vervolg/planning

De notitie wordt gebruikt als input/spelregel set voor het verdere traject. Allereerst worden met een aantal stakeholders in kleinere verbanden delen binnen het gebied uitwerkt. Antea Group gaat parallel hieraan aan de slag met de Notitie detail en reikwijdte. Dit document vormt vervolgens de oplegger tot de uiteindelijke Milieueffectrapportage.

De NRD is gebaseerd op de foto van de leefomgeving alsmede de uitkomsten van het stakeholdersproces. Ook de MER commissie wordt vroegtijdig betrokken. Ook hiervoor wordt gebruik gemaakt van een landelijk experiment, te weten de MER in het kader van de Omgevingswet. Een beperkt aantal gemeenten mag in Nederland dit experiment proberen, en Goirle behoort tot deze gemeenten. Het is de bedoeling dat vervolgens de visie met scenario's wordt uitgewerkt tot concretere oplossingen, waarbij het best kan zijn dat er korte en lange termijn oplossingen komen. Deze kunnen uiteindelijk planologisch worden doorvertaald in een Omgevingsplan (bestemmingsplan verbrede reikwijdte). Gezien de ambitieuze aanpak van de proeftuin tot op heden, wordt gepoogd om rond de zomer 2018 een concept Omgevingsplan gereed te hebben, alsmede de bijbehorende concept Milieu effectrapportage.

Zoals aangegeven wordt steeds stap na stap gezet waarbij steeds wordt bepaald waar we staan en wat de volgende stap is (de organische aanpak). Dit houdt uiteraard in dat het verloop van het proces bepalend zal zijn voor de planning. De planning is niet leidend wat dat betreft. Het proces is belangrijker. U wordt periodiek geïnformeerd over de voortgang.

4. Wat mag het kosten?

Het proeftuin proces wordt volledig betaald door het ministerie en de provincie (de kosten om deel te nemen, experts te kunnen benutten enz). Voor het oude Nimby traject is door de provincie subsidie verstrekt. Het restant van deze subsidie mag worden ingezet voor de proeftuin. In de praktijk worden de kosten van Antea voor een deel hieruit betaald. De externe procesbegeleider/gespreksleider wordt door de provincie betaald. Vanuit de gemeente worden vele ambtelijke uren ingezet. Daarnaast is binnen de huidige budgetten ruimte om diverse kosten te dekken voor 2018. Afhankelijk van het verdere verloop van het proces, zal begin 2018 duidelijk worden wat de verdere kosten zijn voor de gemeente. Hierover wordt uw raad dan separaat geïnformeerd en wanneer er extra budget (buiten de bestaande begroting) nodig is dan zal uw raad hiervoor een voorstel ontvangen.

5. Communicatie en participatie / inspraak

Communicatie en participatie zijn belangrijke aspecten in dit proces. Hiervoor is veel aandacht, dat komt ook in het voorliggend stuk uitvoerig terug.

6. Vervoltraject besluitvorming

Indien uw raad de bijgevoegde notitie vaststelt, dan zal deze als input worden gebruikt tijdens het verdere proces. Begin 2018 willen we een eerste integrale gebiedsvisie hebben (met wellicht een aantal scenario's). Bedoeling is om deze met uw raad, wellicht wederom in een bijzondere setting, te bespreken. Bedoeling is om die visie vervolgens uit te werken in concrete plannen ten einde uiteindelijk een Omgevingsplan (bestemmingsplan verbrede reikwijdte) en Milieu Effectrapportage aan uw raad ter vaststelling aan te kunnen beiden. We willen graag beide document in eerste concept rond de zomer 2018 gereed hebben. Tussentijds wordt uw raad uiteraard geïnformeerd.

Agendapunt:

De wijze waarop is nu niet geheel bekend, dit past immers ook binnen het traject, ook over de wijze waarop en frequentie experimenteren we graag.

7. Fatale beslisdatum

Gezien de stakeholdersgesprekken die gevoerd worden en voor de voortgang van het proces is het van belang dat de voorliggende notitie op korte termijn wordt vastgesteld, hoe eerder hoe beter.

8. Voorstel

- Vast te stellen het verslag van de bijzondere raadsbijeenkomst van 12 oktober jl. inzake de Proeftuin Fokmast/Regte Heide;
- Kennis te nemen van het verslag van de stakeholdersbijeenkomst van 23 oktober jl. inzake de Proeftuin Fokmast/Regte Heide;
- Kennis te nemen van stand van zaken van de Proeftuin Fokmast/Regte Heide;
- Vast te stellen notitie "Richting en ruimte, spelregels voor de Proeftuin Fokmast/Regte Heide".

burgemeester en wethouders van Goirle

Mark van Stappershoef, burgemeester
Jolie Hasselman, secretaris

Agendapunt:

De raad van de gemeente Goirle;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 14 oktober 2017;

gelezen het advies van de Commissie Ruimte d.d. 22 november 2017;

gelet op de Gemeentewet;

b e s l u i t :

- Vast te stellen het verslag van de bijzondere raadsbijeenkomst van 12 oktober jl. inzake de Proeftuin Fokmast/Regte Heide;
- Kennis te nemen van het verslag van de stakeholdersbijeenkomst van 23 oktober jl. inzake de Proeftuin Fokmast/Regte Heide;
- Kennis te nemen van stand van zaken van de Proeftuin Fokmast/Regte Heide;
- Vast te stellen notitie "Richting en ruimte, spelregels voor de Proeftuin Fokmast/Regte Heide".

Aldus besloten door de raad van de gemeente Goirle in zijn vergadering van .

, de voorzitter

, de griffier